

Cele, zadania oraz organizacja obrony cywilnej

OBRONA CYWILNA – jedno z ogniw układu pozamilitarnego w systemie obrony państwa przeznaczona jest do przygotowania i koordynowania przedsięwzięć planistycznych, zapobiegawczo-obronnych i ratunkowych w gminie, mających na celu ochronę ludności cywilnej przed niebezpieczeństwami wynikającymi z działań zbrojnych i klęsk żywiołowych oraz przewyciężenia ich bezpośrednich następstw, a także zapewnienia warunków do przetrwania kryzysu.

Obrona cywilna - stanowi system o sprecyzowanych zadaniach, strukturach i formach działania. Jest zespolona ze wszystkimi szczeblami administracji państwowej i samorządowej, podmiotami gospodarczymi (niezależnie od osobowości prawnej), organizacjami społecznymi oraz z całym społeczeństwem.

Siłą obrony cywilnej jest jej powszechność, oznacza to, że wszyscy obywatele naszego kraju uczestniczą w ochronie grup ludzi, którzy znaleźli się w sytuacji zagrożenia.

Wg. obowiązujących w Polsce unormowań prawnych, obrona cywilna stanowi kompleks przedsięwzięć:

- charakterze planistycznym,
- organizacyjnym,
- szkoleniowym,
- inwestycyjnym,
- materiałowo - technicznym
- zaopatrzeniowym.

Przedsięwzięcia te są realizowane przez organa administracji rządowej i samorządowej oraz jednostki organizacyjne.

Podstawowe cele i główne zadania OC w czasie pokoju i w okresie wojny:

Celem obrony cywilnej jest:

- ochrona ludności, zakładów pracy i urządzeń użyteczności publicznej oraz dóbr kultury,
- ratowanie i udzielanie pomocy poszkodowanym w czasie wojny,
- współdziałanie w zwalczaniu klęsk żywiołowych, zagrożeń środowiska i w usuwaniu ich skutków.

Zadania obrony cywilnej w czasie pokoju:

- planowanie przedsięwzięć w zakresie ochrony przed skutkami działań zbrojnych zarówno ludności, jak i zakładów pracy i urządzeń użyteczności publicznej oraz dóbr kultury,
- wykrywanie zagrożeń i stwarzanie warunków do ostrzegania i alarmowania ludności,
- przygotowanie schronów i ukryć dla ludności oraz utrzymanie ich w gotowości do użycia,
- gromadzenie i przechowywanie indywidualnych środków ochronnych dla formacji obrony cywilnej i ludności,
- wyposażenie formacji obrony cywilnej w specjalistyczny sprzęt ratowniczy, przyrządy i aparaturę do wykrywania różnego rodzaju zagrożeń,
- systematyczne szkolenie w zakresie OC:
 - kadr kierowniczych administracji rządowej i samorządowej, formacji OC, ludności w ramach powszechnej samoobrony,
 - współdziałanie w zwalczaniu klęsk żywiołowych i zagrożeń środowiska, oraz usuwanie ich skutków.

Decyzję o włączeniu sił obrony cywilnej do działań podejmują terenowi szefowie OC.

Zadania obrony cywilnej w czasie wojny:

- organizuje ewakuację ludności, zaciemnianie i wygaszanie oświetlenia,
- organizuje i prowadzi akcję ratunkową, udziela pomocy medycznej poszkodowanym,
- organizuje pomieszczenia i zaopatrzenie dla poszkodowanej ludności,
- zaopatruje ludność w sprzęt i środki ochrony indywidualnej,
- prowadzi likwidację skażeń i zakażeń,

- pomaga w przywracaniu i utrzymaniu porządku w strefach dotkniętych klęskami,
- pomaga w budowie i odbudowie awaryjnych ujęć wody pitnej,
- pomaga w ratowaniu żywności i innych dóbr niezbędnych do przetrwania,
- udziela doraźnej pomocy w grzebaniu zmarłych.

Obowiązki i uprawnienia organów państwowych, samorządowych i organizacji społecznych.

Centralnym organem właściwym w sprawach obrony cywilnej jest Szef Obrony Cywilnej Kraju, którego na wniosek Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji powołuje prezes Rady Ministrów.

Do zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju należy:

- przygotowanie projektów założeń i zasad działania obrony cywilnej,
- ustalenie ogólnych zasad realizacji zadań obrony cywilnej,
- koordynowanie przedsięwzięć i sprawowanie kontroli nad realizacją zadań obrony cywilnej przez naczelne organa administracji, terenowe organa administracji rządowej i organa samorządu terytorialnego, a także - sprawowania nadzoru nad odbywaniem zasadniczej służby w obronie cywilnej.

Terenowymi organami obrony cywilnej w administracji rządowej i samorządowej są wojewodowie, starostowie, wójtowie oraz burmistrzowie i prezydenci miast jako szefowie obrony cywilnej województw, powiatów i gmin.

Do zakresu ich działania należy kierowanie oraz koordynowanie przygotowań i realizacji przedsięwzięć obrony cywilnej przez instytucje państwowe i samorządowe, podmioty gospodarcze i inne jednostki organizacyjne działające na ich terenach. Szefowie Obrony Cywilnej województw i gmin wykonują zadania obrony cywilnej przy pomocy podległych im urzędów oraz powołanych w ich strukturach specjalistycznych komórek organizacyjnych.

Za realizację zadań obrony cywilnej w zakładach pracy odpowiedzialni są ich właściciele lub kierownicy.

Ministrowie (kierownicy) urzędów centralnych mają obowiązek uwzględniania zadań obrony cywilnej w nadzorowanych przez nich dziedzinach.

Organizacje społeczne wykonują zadania obrony cywilnej w zakresie wynikającym z ich statatów i programów działania. Zasady i sposoby realizacji są uzgadniane w porozumieniach zawieranych przez ich naczelne organy z szefem Obrony Cywilnej Kraju.

FORMACJE OBRONY CYWILNEJ

Formacje obrony cywilnej tworzy się w gminach i zakładach zatrudniających więcej niż 50 pracowników. W zakładach pracy zatrudniających mniej niż 50 pracowników, mogą być tworzone wspólne formacje dla kilku sąsiadujących ze sobą zakładów.

Jeżeli jednak w zakładzie zatrudniającym poniżej 50 pracowników wytwarza się, magazynuje lub wykorzystuje do produkcji toksyczne środki przemysłowe, kierownicy, właściciele mają obowiązek powołać formacje, zdolne do samodzielnego działania ratowniczego w strefach bezpośredniego zagrożenia stwarzanego przez zakład pracy.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami w gminach i zakładach pracy tworzy się:

- formacje obrony cywilnej ratownictwa ogólnego,
- formacje obrony cywilnej przeznaczone do wykonywania zadań specjalnych.

W czasie pokoju formacje obrony cywilnej nie są w pełni rozwinięte. Gotowość do działania będą osiągały sukcesywnie, z chwilą ogłoszenia wyższych stanów gotowości obronnej (w czasie od kilku do kilkunastu godzin). Czynności, obowiązki, harmonogramy i sposoby przeprowadzania tych operacji określają zarządzenia i wytyczne Szefa Obrony Cywilnej Kraju.